

B. Kiss András:

AZ ÖNKORMÁNYZATI ADÓZTATÁS ELSŐ ÉVEI JÁSZBERÉNYBEN

Előzmények

Az évtized fordulójával hazánk társadalmi-, gazdasági-, politikai életében jelentős változások vették kezdetüket. Az ún. tanácsi adók /pl. telekadó, TEHO, stb.../ megszüntetése és az önkormányzatok részére adóztatási jogkör biztosítása három szempontból is elkerülhetetlenné vált. A gazdasági életben bekövetkezett változások közül elég utalni a társasági törvényre, a személyi jövedelemadóztatás bevezetésére, stb... A tanácsi adók felváltása elkerülhetetlenné vált. Legelemibb követelményként fogalmazódott meg ugyanis pl. a szektorsemleges adóztatás évenyre juttatása. Tarthatatlanná vált, hogy más szisztéma szerint adózott ugyanazon adótárgy /pl. a föld/ után a mezőgazdasági nagyüzem és az egyénileg gazdálkodó.

A gazdasági indokok mellett politikai szükséglet is alátámasztotta a változtatást. A helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény - a módosított Alkotmánnyal összhangban - legmagasabb szinten deklarálta az önkormányzatok önállóságát. Az önkormányzati önállóság magának vindikálta az önálló adóztatási jogkör biztosítását, amelynek a korábbi - ráadásul a jogforrási hierarchia nem is legmagasabb szintjét képviselő - központi szabályozás nem felelt meg.

A jogalkotásról szóló 1987 évi XI. törvény értelmében ugyanis parlamenti, tehát törvényi szintű szabályozást igényel az állampolgárok /természetes személyek/ és a jogi személyiséggel rendelkező, illetve azzal fel nem ruházott szervezetek adóterheinek megállapítása. A tanácsi adók szabályozási szintje e követelménynek nem felelt meg. / Pl. a településfejlesztési hozzájárulásról, közismert nevén a TEHO-ról az 1984. évi 12.sz. törvényerejű rendelet intézkedett, a lakosság borforgalmi adójának szabályait a 36/1970. /IX.27./ sz. Kormányrendelet állapította meg, a telekadó előírásait pedig a 12/1970. /IV.16./ PM-ÉVM. együttes rendelet tartalmazta./

Az iméntiekben ismertetett indokok alapján került sor a helyi adókról szóló 1990. évi C. törvény megalkotására. A Parlament zsúfolt munkarendje következtében, az új törvény szövegéről az év legutolsó munkanapjainak egyikén, december 28-án szavaztak a képviselők. Az időpontot azért is hangsúlyozni kell, mert ennek következtében az önkormányzatok nem voltak abban a helyzetben, hogy helyi rendeletalkotással érdemben foglalkozni tudjanak. A törvényalkotóktól ezért mentőövet kaptak, magyarán lehetővé tették számukra, hogy 1991-ben még a régi jogszabályok alapján adóztassanak.

Az önkormányzatok részére biztosított adóztatási jogkör lehetőségként is értelmezhető, azonban a helyi adók bevezetése inkább gazdasági kényszer eredménye.

A helyi adók bevezetésének elvi kérdései a városban

Az 1991-es év esetünkben a tanácsi adók utolsó éve volt, egyben az új önkormányzati adórendeletek megalkotására, bevezetésükre való felkészülés jegyében is telt. A képviselő-testület első ízben 1991. májusában foglalkozott a helyi adóztatás kérdéskörével. Az elvi alapok, a mozgástér tisztázása után döntés született arról, hogy az előkészítő munka a lehetséges hét adónem közül öt bevezetése irányában folytatódjon.

A gazdálkodási kényszer Jászberény esetében 1991-ben azt a kérdést vetette el, hogy le tud-e mondani évi 10-11 millió Ft adóbevételről a város költségvetése, avagy önkormányzati adók bevezetésével ezt meg tudja tartani, netán a bevétel növelésére is lehetőség nyílik. /Az ún. tanácsi adókból származó bevételek a költségvetés 1,3 %-át képviselték 1990-ben, 0,8 %-át 1991-ben./ Az 1991. májusi döntés után a vagyoni típusú adók teljes körére /házadó, nem lakás céljára helyiség utáni - ún. építményadó, telekadó/ valamint két kommunális jellegű adóra/ a magánszemélyek kommunális adója és a vállalkozók kommunális adója/ rendelettervezet készült el, gazdasági számításokkal. /Az

adóbevételek várható nagyságrendjét 32 millió forintra becsültük éves szinten./ Ekkor még kiesett - részben - a figyelem előteréből az iparüzési adó, amelynek "tanácsai" előzménye sem volt, továbbá az idegenforgalmi adó. (Az utóbbinak, ha nem is városunkban, de volt előzménye, az ún. gyógy- és üdülőkölhelyi díj.)

A rendelet-tervezeteket első olvasatban 1991. szeptemberében tárgyalta meg a képviselő-testület. A tervezetekből - az adótöbbszörözési tilalomra tekintettel - három "csomagot" állítottunk össze. (Az adótöbbszörözési tilalom annyit jelent, hogy ugyanazt az adótárgyat csak egyféle helyi adóval lehet terhelni, pl. egy családi ház után a tulajdonost egyidejűleg nem lehet házadó és magánszemélyek kommunális adója megfizetésére is kötelezni.)

Az egyes adónemekkel kapcsolatban a következő főbb kérdések, problémák és alternatívák merültek fel.

A *vagyoni típusú adók* alapját kétféle módon körvonalaztuk: az építmény m²-ben számított hasznos alapterülete szerint, vagy pedig az építmény korrigált forgalmi értéke alapján. Példával bemutatva: ha egy négytagú család egy 110 m² alapterületű lakásban lakott, minden családtag élvezte a 25 m²-es adómentességet, a fennmaradó 10 m² jelentette az adóköteles alapterületet. A korrigált forgalmi értékkel való számítás azt jelentette volna, hogy az előbb hivatkozott lakás forgalmi értékét tekintették volna adóalapnak. Ez 1 millió Ft, "korrekcióként" a lakottság miatt elengedünk 40 %-ot, azaz 400.000.- Ft, s a fennmaradó 600.000 Ft 50 %-a, azaz 300.000.-Ft képezte volna az adóalapot. Egyetlen önkormányzat sincs, nem is volt abban a helyzetben, hogy a vagyoni típusú adók körében (lakás, nem lakáscélú helyiség, telek) az adóalapot a korrigált forgalmi érték szerint állapítsa meg. Egyrészt azért, mert az infláció mértéke kétszámjegyű, másrészt - véleményem szerint - a korrigált forgalmi érték bevezetése feltételez bizonyos "közmegegyezést" az önkormányzat és annak illetékességi területén ingatlanal rendelkező tulajdonosok között.

A "közmegegyezésnek" véleményem szerint abban kell létrejönnie, hogy széles határértékek közé úgy lehessen besorolni minden ingatlant, hogy pl. abból ne lehessen jogvitát kezdeményezni, hogy a Jászberény, Szegfű u. 3.sz. alatti lakás 2.500.000 Ft-ot, vagy 2.850.000 Ft-ot ér-e vagy sem, a szélső határértékeket 2 és 3 millió Ft között kell megállapítani, s ezen belül el lehessen fogadni a tulajdonos nyilatkozatát. Szükséges azt is megjegyezni: az arányos közteherviselést a korrigált forgalmi értékkel való adóalap megállapítás jelenti. A hasznos alapterület szerinti adóalap megállapítás ugyanis "nem érzékeli" azt a vagyoni különbséget, amely egy 100 m² alapterületű régi építésű vályog-, s egy ugyanilyen alapterületű márvánnyal burkolt és extrákkal ellátott ház között jelentkezik. (A korrigált forgalmi érték bevezetésének előbb vázolt lehetetlensége, s a hagyományos m² alapján történő adóztatás igazságtalansága eredményezte többek között a házadó bevezetésének elvetését.)

A helyi adókról szóló törvény kötelező előírásai közé tartozik, hogy az ismertett háromféle vagyoni típusú adónál az adóalapot csak egyféle módon lehet megállapítani. Nincs és nem is volt arra lehetőség, hogy pl. a lakásnál az alapterület a teleknél pedig a forgalmi érték legyen az adóalap. A vagyoni típusú adónemekenél az adó mértéke is - az előzőekhez igazodóan - kétféle módon szabályozható. Amennyiben az alapterületet veszik adóalapnak, úgy a helyi adókról szóló törvény rögzíti a határértékeket, amelyet egyetlen önkormányzat sem léphet túl. Ezek a következők: lakásnál és nem lakás célú helyiségnél 300 Ft/m², teleknél pedig 100 Ft/m². A korrigált forgalmi értékkel történő adóztatás esetén az adó mértéke lakásnál és nem lakás céljára szolgáló helyiségnél az adóalap 3 %-a, teleknél pedig 1 %-a.

A vagyoni típusú adóknál a fizetési kötelezettség - értelemszerűen - az ingatlan január 1-i állapot szerinti tulajdonosát terheli. Ha az ingatlannak több tulajdonosa van, ők tulajdoni hányadaik alapján kötelezettek az adófizetésre. Az adófizetési kötelezettséget a tulajdonostársak írásbeli megállapodásban a fenti szabálytól eltérően is rendezhetik. Megállapodásuk - benyújtás esetén - köti az adóhatóságot. Ha az ingatlant vagyoni értékű jog (pl. haszonélvezet) terheli, a fizetési kötelezettség a vagyoneértékű jog jogosultját (pl. a haszonélvezőt) "illeti".

A magánszemélyek kommunális adójánál adófizetési kötelezettség terheli a lakás és nem lakáscélú helyiség, valamint a belterületi beépítetlen földrészlet tulajdonosát. (Mindazokat tehát, akik vagyoni típusú adó fizetésére is kötelezhetők.) Adófizetési kötelezettség terheli továbbá a nem magánszemély tulajdonában álló lakás bérleti jogviszonyával rendelkezőket. (Az 1980-90-es évtizedfodulón Jászberényben még jelentős számban voltak bérlakásai az önkormányzat /714 db/ mellett a nagyobb vállalatoknak /Hűtőgépgyár, Aprítógépgyár/ és a Magyar Honvédségnek. Akkor az összes bérlakás a lakásállomány mintegy 10 %-t -kb. 1000 db - jelentette.)

A magánszemélyek kommunális adója az utolsó tanácsi évek nem nagy népszerűségnek örvendett TEHO-ját idézte fel az emberek emlékezetében, s ez mindenképpen bevezetése ellen szólt.

Meg kell jegyezni, hogy az adófizetési kötelezettség minden egyes adótárgy után külön-külön jelentkezik, pl. akinek az ingatlanán a lakása mellett garázs, üzlet és műhely is van, az minden egyes adótárgy után (lakás, garázs, üzlet, műhely) külön fizetésre kötelezhető. A fizetendő adó mértékét a törvény - adótárgyanként - 3.000.- Ft-ban maximálja.

A *vállalkozók kommunális adójával* kapcsolatban előjáróban - különösen a 90-es évek elején - indokolt volt az elnevezés tisztázása. A helyi adókról szóló törvény ugyanis a "vállalkozó" alatt nemcsak a korábbi értelemben vett kisiparost, kiskereskedőt értette, hanem ide sorolta a gazdálkodó szervezeteket is, pl. tsz-eket, vállalatokat, ipari szövetkezeteket, s a társasági törvény alapján létrejövő új szervezeteket is pl. KFT. BT. stb... Az adó alapja a vállalkozó által foglalkoztatott személyek átlagos statisztikai állományi létszáma. Mértékét a törvény 2.000.- Ft/fő/évben maximálta.

A helyi rendeletek elfogadása

A képviselő-testület az új adónemek bevezetésével kapcsolatos döntését 1991. októberében alakította ki. A májusi, szeptemberi, októberi üléseket igen éles viták jellemezték, azzal együtt is, hogy a tervezetek - szakmailag - folyamatosan csiszolódtak, érlelődtek a hivatali előkészítés során, s a szép számú bizottsági ülés keretében.

A viták során a képviselő-testület vállalkozásbarát arculata domborodott ki, amelyet a következő idézetekkel lehet illusztrálni: *"Érthetetlen, miért kell a vállalkozóknak az általuk foglalkoztatott személyek után adót fizetni, amikor munkanélküliség van. Ahhoz, hogy a vállalkozó adót tudjon fizetni, nyereségesen kell működnie. Az egyértelmű, hogy adót kell fizetni, de inkább az épületek utáni adó összegét emeljék, minthogy az alkalmazottak után kelljen fizetni".* Elhangzott, hogy *"a magánszemélyeket ne terhelje adó, csak a vállalkozókat. Ez téves felfogás, mert azzal, hogy a vállalkozók adóját növelik, az egészen biztos, hogy azt a vállalkozónak valahonnét meg kell termelni, hogy megtudja az adót fizetni. Ha szolgáltatást végez, az egész biztos, hogy az árban meg fog jelenni."* A döntést végül is a gazdasági kényszer szülte, amelyet a következőképpen fogalmazott meg az egyik hozzászóló: *"Sokat nem lehet ezeken a kérdéseken vitatkozni. Azt kell eldönteni, legyen helyi adó vagy ne legyen. Ha igen, akkor ki kell vetni azt a mennyiséget, amely a város működéséhez szükséges. Számolni kell arra, hogy növekszik mindennek az ára, tehát az elviselhető adót kell kivetni."*

Az 1991. október 16-án tartott ülésen végül is kétféle helyi adó, 1992. január 1-vel történő bevezetéséről döntött a testület. Az egyik a *kommunális* jellegű adók közé tartozik, a másik pedig a *vagyoni* típusúakhoz. A vállalkozók kommunális adója gyakorlatilag minden munkáltatót érintett, tehát a vállalatot, szövetkezetet is, továbbá a társasági törvény alapján megalakult új szervezeteket is, a KFT-eket, BT-eket is. Az adófizetési kötelezettség a foglalkoztatott személyek számához kötődik, mértéke 1000 Ft/fő/év napjainkban is. A foglalkoztatási gondok közepette a képviselő-testület mentesítette az új vállalkozásokat az adófizetési kötelezettség alól a tevékenység (pl. termék előállítás, szolgáltatás, kereskedelem) megkezdésének évében és az azt követő évben. Támogatta és támogatja a már működő vállalkozások létszámfejlesztését is, mivel szintén mentesíti az adófizetés alól az "új létszámot" a felvétel évében és az azt követő évben. A város közművesíttessége

jelenleg messze nem ideális. Az elmaradottság felszámolása érdekében tett erőfeszítéseket is preferálja az önkormányzat. Ha egy vállalkozás kommunális beruházást hajt végre, úgy kedvezményként, az erre fordított összeget a tárgyévi adójának feléig levonhatja.

A vállalkozók kommunális adójából befolyó összeggel kezdetben nem rendelkezett szabadon az önkormányzat. Ezt a pénzt csak egyetlen célra, a város infrastruktúrájának fejlesztésére fordíthatta, illetve környezetvédelmi feladatokat oldhatott meg belőle. Ezek a kööttségek az ország gazdasági helyzetének változása következtében törvényi szinten feloldásra kerültek.

A nem lakás céljára szolgáló helyiségek adóját városunk lakossága már ismerte. A helyi adókról szóló törvény értelmében ilyen helyiségnek minősülnek: a garázsok, üzletek, műhelyek, üzemcsarnokok, magánorvosi rendelők, stb. Az adófizetési kötelezettség természetesen az ingatlan tulajdonosára hárul. Ha az ingatlant vagyoni értékű jog, pl. haszonélvezet terheli, a tulajdonos és a haszonélvező írásbeli megállapodásban rögzítheti, ki fizeti az adót. Ha nem jön közöttük létre megállapodás, az adófizetésre - példánknál maradva - a haszonélvező lesz kötelezve. (Ezek voltak az adófizetés kezdeti szabályai. A gyakorlatban nem váltak be, így a már ismertetett formában változtak meg.)

A rendelet több új elemet is tartalmazott. A lakosság már ismerte, beleértve a hagyományos értelemben vett vállalkozót, tehát a kisiparost, kiskereskedőt. Ezzel szemben újként hatott ez az önkormányzati döntés a vállalatok, szövetkezetek esetében. Ezeket a szervezeteket eddig ilyen jellegű adófizetési kötelezettség nem terhelte. (Ellenállásuk leküzdése nem kis erőfeszítésbe került.) Az adómentességet is újszerűen szabályozta a helyi adókról szóló törvény.

Mentesítette az egyházakat, a szociális, egészségügyi, nevelési és oktatási intézmények helyiségeit. A képviselő-testület további mentességi szabályokat is megállapított. A hagyományos mezőgazdasági tevékenységet szolgáló épületeket 100 m²-ig mentesítette az adóztatás alól, ilyen pl. az istálló, ól, takarmánytároló. (E döntésben tükröződött a város arculata, az ipar mellett dominált és dominál a mezőgazdaság is. Később - törvénymódosítással - a mezőgazdasági jellegű ingatlanok teljesen adómentessé váltak.) Az adófizetési kötelezettség egyébként - mint az eddigiekből is kitűnt - alapterülethez kötött. Az adómértékét a képviselő-testület övezetenként eltérően határozta meg. Az első övezetben ez 75 Ft/m²/év volt. Idetartozott a város központi része, továbbá a város főbb útvonalai, mint pl. a Kossuth L. út, a Rákóczi út, Hatvani út, Jásztelki út, stb.

A második övezetben az adó mértéke 50 Ft/m²/évben került meghatározásra. Ebbe tartozott és tartozik a város első övezeten kívüli összes belterülete. Harmadik övezetet képez a tanyavilág, tehát a külterület, ahol az adó mértéke 25 Ft/m²/év. A kommunális ellátottságot javító lakossági erőfeszítések is honorálásra kerültek. Aki kommunális beruházást hajt végre, magyarul: pl. utat épít, a gáz-vezeték-hálózat, vagy a szennyvízcsatorna hálózat fejlesztésében érintett, az ezzel kapcsolatos, igazolt kiadásait, az adójából levonhatja, akár több éven keresztül is.

Az önkormányzati adóhatóság nemcsak helyi adókkal kapcsolatos feladatokat lát el. Hatáskörébe tartozott és tartozik jelenleg is a gépjármű adóztatás, közismert nevén a súlyadóval kapcsolatos ügyintézés is. Az ebből származó adóbevételek 50-50 %-os arányban illeti a központi és helyi költségvetést, az utóbbi rovására. Tudniillik a helyi költségvetést terheli a súlyadóztatás költsége, amely napjainkban nem is kevés (pl. egy lakossági befizetésre szolgáló csekk több mint 20 Ft-ba kerül, egy kisméretű borítékba helyezett tértivevényes határozat helybeni postaköltsége 66 Ft stb)

A helyi adókról szóló törvény és az önkormányzat rendeletei alapvetően jól funkcionáltak, gyakori módosításuk az alkalmazás során szerzett tapasztalatok jobbító szándékú átvezetését jelentették. Amellett, hogy az önkormányzat adóbevételei jelentősen meghaladták az utolsó tanácsi éveket, már az alkalmazás első két évében is, a gazdasági kényszer a bevételek növelése irányában terelte a gondolatokat. (Amikor a központi irányítás "szinttartásról" beszél egy-egy költségvetés beajánlásakor, tudnivaló, hogy az az önkormányzatok gazdasági pozíciójának romlását jelenti, ha semmi másra, mint a hosszú évek óta kétszámjegyű inflációra gondolunk is.)

A helyi adókból származó bevételek növelésének szükségessége a nehezedő gazdasági helyzetben indokolttá vált. A bevételek növelésének két járható útja mutatkozott. Egyrészt lehetőség volt a már bevezetett helyi adók mértékének növelésére, úgy az ún. építményadó, mint a vállalkozók kommunális adója tekintetében, másrészt szóba jöhet új adónem, nevezetesen az iparüzési adó bevezetése is. Mindkét változat esetén természetesen fennállt az a törvényi korlát, hogy az adóterhek növelésére évközben nincs lehetőség, tehát a javaslatok, vagy bármelyikük elfogadása, csak 1994. január 1-től léphetett hatályba. A teljeskörű tájékoztatás érdekében szükséges megemlíteni, hogy elvileg új adónemként szóba jöhetett volna magánszemélyek kommunális adójának bevezetése is, azonban erre nem tettünk javaslatot. Ennek oka, hogy ezen új adónem bevezetése együtt kellett volna, hogy járjon az ún. építményadóztatás megszüntetésével, a hatályos törvényi szabályozás értelmében, s biztosak lehettünk a régi reflexek feléledésében is. (Ilyen kizáró ok az iparüzési adó bevezetése esetén nem állott fenn.)

Az elvi alapok lehetőségek tisztázása, bemutatása a képviselő-testület 1993. évi augusztusi ülésén megtörtént. A hatályos építményadó rendelet az adó mértékét a korábban bemutatottak szerint övezetenként differenciáltan szabályozza, 25-50-75 Ft/m²-ben rögzíti, kimondva, hogy a fizetendő adó legkisebb összege 500 Ft-nál kevesebb nem lehet. Kedvezményenként került 500 Ft-ban megállapításra a garázsok /első, 20 m²/ után fizetendő adó összege. Az adóalanyok teherbíró képességére tekintettel az adómérték növelésére /40-70-100 Ft/m²/ láttunk lehetőséget. Hasonlóképpen a garázsok esetében is /800 Ft/év/20 m²-ig/. Az övezeti határok módosítása, az első övezet kiterjesztése ugyancsak a bevételek növelése irányába ható tényezőként került számbavételre. A vállalkozók kommunális adója esetében a törvényi szintű adómérték maximum 2000 Ft/fő/év. A helyi rendelet - a bevezetéskor - 1000 Ft/fő/évben állapította meg a mértéket, amely 50, vagy akár 100 %-al is emelhetőnek tűnt. (A városi szintű foglalkoztatási gondok változatlanul fennálltak, fennállnak, így e bevétel növelési mód visszatetszést kellett volna.) Végső döntést 1993. novemberében hozott a képviselő-testület. A lakosság adóterheinek növelését is eredményező építményadó módosítására irányuló javaslatot elvetette. Hasonló sorsra jutott a vállalkozók kommunális adója mértékét növelő kezdeményezés. Olyan döntés született, hogy ugyanazon réteg - a vállalkozók -adóterheinek növelése ugyan elkerülhetetlen, de nem indokolt kétszeresen meglépni. Az iparüzési adó bevezetésére ilyen előzmények, illetve megfontolások után került sor. Több változat kidolgozása után szerencsésnek illetve korrektnek mondható döntés született az adó mértékéről is (az ELAB, azaz az eladott áruk beszerzési értékének továbbá az igénybe vett alvállalkozói teljesítés értékének leírhatóságától függően 3 illetve 8 ezrelék). A képviselő-testület biztosította - immár hagyományosan - a kezdés évének mentességét, továbbá szintén mentesítette az adófizetés alól az 1 millió Ft adóalapot el nem érő vállalkozásokat.

A helyi adózás eredményei

A bevezetés éve - 1994 - rekord összegű helyi adóból származó bevételt eredményezett:

építményadó	22 440 000 Ft,
vállalkozók kommunális adója	10 726 000 Ft,
iparüzési adó	86 820 000 Ft

Az átengedett bevételek között jelenik meg a gépjárműadó (50 %) bevétele 8 268 000 Ft-al. Mindösszesen ez 128 254 000 Ft-t tesz ki. (Az 1.916.951.000 Ft városi költségvetés 6,7 %-a.)

A város helyi adóbevételeinek alakulása

	1990	1991	1992	1993
Együttesen kezelt adók *	10 397 431	9 699 958	1 066 321	80 790
TEHO **	402 682	59 755	5 153	-
Vállalk. kommunális adó	-	-	6 816 223	9 566 814
Építményadó	-	-	21 721 545	22 440 263
Iparüzési adó	-	-	-	77 353 507
Feltöltés december 20-ig	-	-	-	10 636 192

* ún. építményadó, földadó, gépjárműadó, telekadó

** 1989-ben megszüntetésre került.

A helyi adóbevétel nagyságrendjének érzékeltetéséül néhány adat: 1994-ben a városi költségvetés a személyi jövedelemadóból - szintén átengedett bevétel, 70-30 %-os arányban - 161 380 000 Ft bevételhez jutott. Azt, hogy az elért eredmények mire elegendők, két példával kívánom bemutatni. A képviselő-testület a város közvilágításáért 1994-ben 9,9 millió forintot fizetett az ÉMÁSZ-nak. A vállalkozók kommunális adója tehát egész évben fedezni tudta az áramszolgáltatás díját. Az iparüzési adóból származó bevétel nagyságrendje csaknem megegyezik azzal, amibe a Bercsényi úti Iskola új tornacsarnoka került az önkormányzatnak.

Eljárási kérdések

Az ismertetett helyi adókkal kapcsolatos eljárási kérdések (határidők, adózási mód) az alábbiakban foglalhatók össze. A főszabály a következő:

az adózónak félévenként két egyenlő részletben kell az adót - az adóév március 16-ig, illetve szeptember 15-ig megfizetnie. (Ez érvényes a helyi adókon kívül a gépjárműadóra is). A vállalkozó adóelőleget köteles fizetni, féléves részletekben, az előbb ismertetett határidőkben.

A vállalkozók további kötelessége, hogy az általa fizetett kommunális és iparüzési adóelőleget a várható, éves fizetendő adója 90 %-ának megfelelő összegre az adóév december 20-ig ki kell egészítenie. A vállalkozó a megfizetett adóelőleg és az éves tényleges adó különbözetét az éves adóbevallás benyújtásával egyidejűleg fizeti meg, illetve igényelheti vissza.

A három helyi adó közül az építményadó esetében az adóhatóság állapítja meg az adót ("kiveti"), a másik két adónem, a vállalkozók kommunális adója és iparüzési adó/ alanyai önadózók. A kivetéses adó (építményadó) esetében az adóalany (tulajdonos, haszonélvező) köteles az adókötelezettség keletkezését, változását bejelenteni - magyarán adóbevallást tenni, az esemény bekövetkeztétől számított 15 napon belül. (A bevallás alapján az adóhatóság határozattal írja elő a fizetendő adót.)

Az önadózás szabályai alá tartozó másik két adónem esetében (vállalkozói kommunális adója, iparüzési adó) a vállalkozónak az adóévet követő május 31-ig kell bevallást benyújtania az adóhatóság részére. Természetesen a cég megállapítását, vállalkozás indítását követően be kell jelentkezni az adóhatósághoz.

Befejezésül mindenképpen említést kell tenni arról, hogy az elért eredményekben tükröződik a város lakosságának vállalkozóinak adófizetési készsége, az ún. "önkéntes jogkövetés". Az önkormányzati adóztatás bevezetésének előkészítése, a bevallások

feldolgozása, az adatbázis feltöltése, a változások átvezetése a hivatali adóapparátus lelkiismeretes munkájának köszönhetően zökkenőmentes volt.